POLSKA

ROCZNY ZBIORCZY RAPORT DLA KOMISJI EUROPEJSKIEJ DOTYCZĄCY JAKOŚCI PALIW CIEKŁYCH W 2004 r.

Warszawa
maj 2005 r.

Niniejszy raport został sporządzony przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych (Dz. U. Nr 34, poz.293 ze zm.) oraz zgodnie ze wzorem zawartym w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 września 2004 r. w sprawie sposobu monitorowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych (Dz. U. Nr 211, poz. 2146).

Ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r. przenosi do polskiego porządku prawnego postanowienia dyrektywy 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 1998 r. w sprawie jakości benzyny i olejów napędowych (Dz. Urz. WE nr L 350/58, 28.12.98) zmienionej dyrektywą 2003/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 marca 2003 r. (Dz. Urz. WE nr L 76/10, 22.3.2003).

Raport zawiera dane uzyskane na podstawie wyników kontroli stacji paliwowych, prowadzonych od maja do grudnia 2004 r.

Rok, którego dotyczy raport	2004
Kraj	Polska
Data sporządzenia raportu	23 maja 2005 r.
Instytucja odpowiedzialna za sporządzenie raportu	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Adres instytucji	Plac Powstańców Warszawy 1 00-950 Warszawa
Telefon nr:	(22) 55 60 390
Adres e-mail:	ddz@uokik.gov.pl

1. Opis krajowego systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych

1.1. Cele działania systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych

Celem działania systemu jest monitorowanie pod względem statystycznym jakości paliw ciekłych wprowadzonych do obrotu oraz eliminowanie z obrotu paliw ciekłych nie spełniających wymagań jakościowych określonych w przepisach prawa.

1.2. Organy zaangażowane w monitorowanie i kontrolowanie jakości paliw

Zadania związane z zarządzaniem systemem monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych realizowane są przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przy pomocy Inspekcji Handlowej, która prowadzi kontrole jakości paliw. Analizę jakości paliwa prowadzą laboratoria posiadające akredytacje Polskiego Centrum Akredytacji na badanie paliwa metodami określonymi w przepisach prawa.

1.3. Czasowy i terytorialny zakres kontroli

Zgodnie z krajowymi przepisami, monitorowanie i kontrolowanie jakości paliw podzielone są na dwa okresy w ciągu roku – okres letni, który w odniesieniu do benzyn trwa od 1 maja do 30 września (w odniesieniu do oleju napędowego od 16 kwietnia do 30 września) oraz okres zimowy, który w odniesieniu do benzyn trwa od 1 października do 30 kwietnia (w odniesieniu do oleju napędowego od 1 października do 15 kwietnia). Niniejszy raport przedstawia dane uzyskane na podstawie kontroli jakości paliw ciekłych

prowadzonych w okresie od maja do grudnia 2004 r., a więc w okresie letnim oraz w ciągu 3 miesięcy okresu zimowego.

Kontrola prowadzona była na terytorium całego kraju. Zgodnie z właściwymi przepisami, dla celów kontroli przyjęto podział terytorium zgodny z podziałem administracyjnym kraju – regiony kontroli odpowiadają województwom.

1.4. Organizacja kontroli

Zgodnie z krajowymi przepisami, monitorowanie i kontrolowanie jakości paliw prowadzone są w dwóch zakresach: w ramach tzw. europejskiej części systemu oraz w ramach tzw. krajowej części systemu.

Niniejszy raport przedstawia wyniki kontroli prowadzonych w ramach europejskiej części systemu.

Stacje, na których pobrano próbki paliwa w 2004 r., zostały wylosowane odrębnie dla każdego województwa i w ramach każdego gatunku paliwa. Wszystkie próbki paliwa zbadano w zakresie wszystkich parametrów jakościowych wymienionych w dyrektywie.

2. Lista wszystkich gatunków paliw ciekłych i biopaliw ciekłych, wprowadzonych do obrotu na terytorium kraju, oraz informacje dotyczące ich ilości.

Kontrola jakości paliw ciekłych objęła wszystkie gatunki paliw znajdujące się w obrocie na terenie kraju, tj.:

- benzynę bezołowiową 95,
- benzynę bezołowiową 98,
- olej napędowy.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące ilości paliwa wyprodukowanego, sprzedanego i importowanego w 2004 r., przekazane przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy.

	Produkcja (w tys.ton)	Import (w tys.ton)	Konsumpcja (w tys. ton)		
			ogółem	z tego:	
				sprzedaż przez rafinerie	sprzedaż przez pozostałe podmioty
Benzyny silnikowe ogółem:	3 990,4	670,0	4 231,5	3 691,5	540,0
z tego: - benzyna bezołowiowa 95 - benzyna bezołowiowa 98	 3 665,1 242,8			 3 434,8 253,5	
olej napędowy	4 860,9	2 010,0	6 414,6	4 859,6	1 555,0

Uwagi:

1. Podana produkcja nie uwzględnia tzw. obrotu międzyrafineryjnego.
2. Import ogółem – dotyczy gotowych produktów przeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji, jak również produktu – komponentu do dalszego przetwarzania. Import ogółem obejmuje również obrót z obszarem Wspólnoty Europejskiej.
3. Konsumpcja krajowa – obejmuje sprzedaż rafinerii do bezpośrednich odbiorców krajowych oraz sprzedaż przez pozostałe podmioty prywatne.

Z uwagi na brak ostatecznych danych o imporcie prywatnych podmiotów za grudzień 2004 r., poziom rocznej konsumpcji krajowej oraz import podano szacunkowo.

3. Liczba skontrolowanych stacji paliwowych oraz stacji zakładowych z uwzględnieniem gatunków paliw ciekłych oraz województw

W okresie od maja do grudnia 2004 r. skontrolowano **499** stacji paliw, pobierając **500**[1] próbek.

[1] Na jednej ze stacji pobrano 2 gatunki paliwa

Ilość stacji skontrolowanych w 2004 r. w ramach europejskiej części systemu w zakresie wszystkich gatunków paliw z podziałem na województwa:

Województwo	ON	Benzyna bezołowiowa 95	Benzyna bezołowiowa 98	Ilość stacji (razem)
Dolnośląskie	13	20	4	37
Kujawsko-Pomorskie	7	16	4	27
Lubelskie	9	14	3	26
Lubuskie	4	7	3	14
Łódzkie	12	18	6	36
Małopolskie	13	24	5	42
Mazowieckie	20	44	5	69
Opolskie	4	7	5	16
Podkarpackie	7	11	4	22
Podlaskie	4	7	3	14
Pomorskie	9	14	5	28
Śląskie	20	30	3	53
Świętokrzyskie	6	11	7	24
Warmińsko-Mazurskie	7	11	4	22
Wielkopolskie	14	27	4	45
Zachodnio-pomorskie	8	14	3	25
Razem	**157**	**275**	**68**	**500**

4. Informacje dotyczące geograficznej dostępności benzyn silnikowych i oleju napędowego o zawartości siarki nie przekraczającej 10 mg/kg (na podstawie informacji z Ministerstwa Gospodarki i Pracy)

W 2004 r. nie istniała w Polsce stała sieć sprzedaży tzw. paliw bezsiarkowych, ponieważ nie istniał obowiązek dotrzymania wymogu zawartości siarki do 10 mg/kg. Z tego względu większość wprowadzanych do obrotu paliw z niską zawartością siarki nie była sprzedawana z osobnych dystrybutorów.

Przedstawione poniżej dane dotyczące dostępności benzyn silnikowych oraz oleju napędowego o zawartości siarki nieprzekraczającej 10 mg/kg w 2004 r. pochodzą od głównych producentów oraz przedsiębiorstw zajmujących się dystrybucją paliw na terenie

Polski i otrzymane zostały w drodze ankietyzacji. Przekazane informacje dotyczyły ilości oraz rodzaju wprowadzonych do obrotu paliw z zawartością siarki do 10 mg/kg oraz ilości i lokalizacji stacji paliwowych, na których sprzedawane były te paliwa. Równocześnie przekazywana była informacja o braku wydzielonych dystrybutorów, z których sprzedawano paliwo tzw. bezsiarkowe w obrocie detalicznym.

Z otrzymanych danych wynika, że w 2004 r. wprowadzono na terenie Polski następujące ilości paliw o zawartości siarki do 10 mg/kg:

- benzyn silnikowych – 955,2 tys. ton
- oleju napędowego – 343,3 tys. ton.

Paliwa te w większości nie były sprzedawane z osobnych dystrybutorów, zatem mogła wystąpić sytuacja, że mieszane było z paliwem o większej zawartości siarki.

Jedynie niektóre firmy sprzedawały paliwa tzw. bezsiarkowe z oddzielnych dystrybutorów na ok. 740 stacjach rozmieszczonych na terytorium całego kraju.

Olej napędowy tzw. bezsiarkowy również nie był sprzedawany z oddzielnych dystrybutorów. Jedynie olej miejski, produkowany przez jedną z firm paliwowych, sprzedawany był końcowym użytkownikom, głównie przedsiębiorstwom komunikacji miejskiej i innym przedsiębiorstwom transportowym jako olej o zawartości do 10 mg/kg. Przedsiębiorstwa odbierające ten olej mają swoje siedziby zlokalizowane głównie w centralnej i południowej Polsce. Łącznie w 2004r. sprzedano 9,8 tys. ton tego oleju.

5. Informacje dotyczące wyników monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych oraz ilości skontrolowanych stacji

Informacje dotyczące wyników monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych oraz ilości skontrolowanych stacji w poszczególnych miesiącach przedstawione zostały w załączonych tabelach.

Informacje dotyczące wyników monitorowania i kontrolowania jakości benzyn silnikowych o badawczej liczbie oktanowej **RON 95**, stosowanych w pojazdach wyposażonych silniki z zapłonem iskrowym

Kraj	Polska
Krajowy gatunek benzyny	Bezołowiowa RON 95
Rok	2004

Parametr	Jednostka	Wyniki analityczne i statystyczne					Dopuszczalne wartości				Metoda badawcza	
							rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. Nr 192, poz. 1969)		według dyrektywy 98/70/WE załącznik I			
		Liczba skontrolowanych obiektów[1]	min	max	średnia	odchylenie standardowe	min	max	min	max	metoda	rok
Badawcza liczba oktanowa, RON	-	274	91,6	98,9	95,461	0,665	95	-	95	-	PN-EN 25164	2002
Motorowa liczba oktanowa, MON	-	274	83,5	88,4	85,419	0,637	85	-	85	-	PN-EN 25163	2002
Prężność par, DVPE	kPa	274	50,7	84,6	59,660	7,123	-	60[2]	-	60	PN-EN 13016-1	2002
Skład frakcyjny:												
- do temp. 100°C odparowuje	% (V/V)	274	43,4	82,0	49,804	3,794	46,0	-	46,0	-	PN-EN ISO 3405	2002
- do temp. 150°C odparowuje	% (V/V)	274	76,6	96,0	81,511	2,663	75,0	-	75,0	-		2004
Zawartość węglowodorów typu:												
- olefinowego	% (V/V)	274	0,2	18,0	6,710	4,279	-	18,0	-	18,0	PN-C-04100	2004
- aromatycznego	% (V/V)	274	4,8	42,6	36,311	4,163	-	42,0	-	42,0		
Zawartość benzenu	% (V/V)	274	0,3	1,0	0,676	0,112	-	1,0	-	1,0	PN-EN 238 PN-EN 12177	2000 2003
Zawartość tlenu	%(m/m)	274	0,0	11,2	0,838	1,033	-	2,7	-	2,7	PN-EN 13132	2002
Zawartość związków organicznych zawierających tlen:												
- metanol	% (V/V)	274	0,0	2,5	0,016	0,158	-	3	-	3		
- etanol	% (V/V)	274	0,0	4,5	0,348	1,084	-	5	-	5		
- alkohol izopropylowy	% (V/V)	274	0,0	0,0	0,000	0,000	-	10	-	10	PN-EN 13132	2002
- alkohol tert-butylowy	% (V/V)	274	0,0	0,2	0,003	0,022	-	7	-	7		
- alkohol izobutylowy	% (V/V)	274	0,0	3,5	0,059	0,323	-	10	-	10		
- etery (z 5 lub więcej atomami węgla w cząsteczce)	% (V/V)	274	0,0	56,7	3,952	5,246	-	15	-	15		
- inne związki organiczne zawierające tlen	% (V/V)	274	0,0	7,1	0,063	0,565	-	10	-	10		
Zawartość siarki	mg/kg	274	0,0	274,0	60,689	43,665	-	150	-	150	PN-EN 24260 PN ISO 8754 PN-EN ISO 14596	2002 2003 2002
Zawartość ołowiu	g/l	274	0,0	0,005	0,003	0,002	-	0,005	-	0,005	PN-EN 237	2001

Liczba skontrolowanych obiektów w ciągu miesiąca						**Razem**	**275**
Styczeń		Kwiecień		Lipiec	58	Październik	23
Luty		Maj	20	Sierpień	52	Listopad	33
Marzec		Czerwiec	24	Wrzesień	52	Grudzień	13

[1)] w tabeli nie ujęto próbki paliwa, której wyniki były następujące: badawcza liczba oktanowa (RON) – 86,7; motorowa liczba oktanowa (MON) – 81,3; prężność par – 59,8; skład frakcyjny (do temp. 100°C odparowuje) – 57; skład frakcyjny (do temp. 150°C odparowuje) – 90; zawartość węglowodoru olefinowego – 1,8; zawartość węglowodoru aromatycznego - 20,3; zawartość benzenu – 0,4; zawartość tlenu – 4,21; zawartość metanolu – 0; zawartość etanolu – 0; zawartość alkoholu izopropylowego – 0; zawartość alkoholu tert-butylowego – 0; zawartość alkoholu izobutylowego – 0; zawartość eterów – 23,2; zawartość innych związków organicznych zawierających tlen – 0, zawartość siarki – 564, zawartość ołowiu – 0,005.

[2)] norma dla okresu letniego

Informacje dotyczące wyników monitorowania i kontrolowania jakości benzyn silnikowych o badawczej liczbie oktanowej **RON 98**, stosowanych w pojazdach wyposażonych silniki z zapłonem iskrowym

Kraj	Polska
Krajowy gatunek benzyny	Bezołowiowa RON 98
Rok	2004

Parametr	Jednostka	Wyniki analityczne i statystyczne					Dopuszczalne wartości				Metoda badawcza	
							rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. Nr 192, poz. 1969)		według dyrektywy 98/70/WE załącznik I			
		Liczba skontrolowanych obiektów	min	max	średnia	odchylenie standardowe	min	max	min	max	metoda	rok
Badawcza liczba oktanowa, RON	-	68	95,60	100,0	98,305	0,573	98[2]	-	95	-	PN-EN 25164	2002
Motorowa liczba oktanowa, MON	-	68	85,30	89,5	87,998	0,636	88	-	88	-	PN-EN 25163	2002
Prężność par, DVPE	kPa		48,40	80,4	59,562	6,503	-	60[3]	-	60	PN-EN 13016-1	2002
Skład frakcyjny:												
- do temp. 100°C odparowuje	% (V/V)	68	46,20	60,0	50,989	2,444	46,0	-	46,0	-	PN-EN ISO 3405	2002
- do temp. 150°C odparowuje	% (V/V)	68	78,10	95,5	81,234	2,219	75,0	-	75,0	-		2004
Zawartość węglowodorów typu:												
- olefinowego	% (V/V)	68	0,50	6,4	2,352	1,267	-	18,0	-	18,0	PN-C-04100	2004
- aromatycznego	% (V/V)	68	31,10	40,5	36,077	2,588	-	42,0	-	42,0		
Zawartość benzenu	% (V/V)	68	0,30	2,4	0,648	0,247	-	1,0	-	1,0	PN-EN 238 PN-EN 12177	2000 2003
Zawartość tlenu	%(m/m)	68	1,39	2,4	1,689	0,177	-	2,7	-	2,7	PN-EN 13132	2002(U)
Zawartość związków organicznych zawierających tlen:												
- metanol	% (V/V)	68	0,00	0,0	0,000	0,000	-	3	-	3		
- etanol	% (V/V)	68	0,00	0,2	0,003	0,025	-	5	-	5		
- alkohol izopropylowy	% (V/V)	68	0,00	0,0	0,000	0,000	-	10	-	10	PN-EN 13132	2002(U)
- alkohol tert-butylowy	% (V/V)	68	0,00	0,1	0,003	0,018	-	7	-	7		
- alkohol izobutylowy	% (V/V)	68	0,00	0,0	0,000	0,000	-	10	-	10		
- etery (z 5 lub więcej atomami węgla w cząsteczce)	% (V/V)	68	7,80	13,8	10,133	0,920	-	15	-	15		
- inne związki organiczne zawierające tlen	% (V/V)	68	1,00	1,2	0,019	0,150	-	10	-	10		
Zawartość siarki	mg/kg	68	0,01	180	54,078	43,542	-	150	-	150	PN-EN 24260 PN ISO 8754 PN-EN ISO 14596	2002 2003 2002
Zawartość ołowiu	g/l	68	0,00	0,005	0,003	0,002	-	0,005	-	0,005	PN-EN 237	2001

Liczba skontrolowanych obiektów w ciągu miesiąca						**Razem**	**68**
Styczeń		Kwiecień		Lipiec	18	Październik	5
Luty		Maj	4	Sierpień	8	Listopad	12
Marzec		Czerwiec	9	Wrzesień	11	Grudzień	1

[1)] do momentu wejścia w życie rozporządzenia z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wymagań jakościowych (tj. do dnia 18 września 2004 r.) norma dla benzyny bezołowiowej 98 w zakresie badawczej liczby oktanowej RON wynosiła 95.
[2)] norma dla okresu letniego

Kraj	Polska
Krajowy gatunek oleju napędowego	ON
Rok	2004

Informacje dotyczące wyników monitorowania jakości **oleju napędowego** stosowanego w pojazdach wyposażonych w silniki z zapłonem samoczynnym

Parametr	Jednostka	Wyniki analityczne i statystyczne					Dopuszczalne wartości				Metoda badawcza	
							rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. Nr 192, poz. 1969)		według dyrektywy 98/70/WE załącznik II			
		Liczba skontrolowanych obiektów	min	max	średnia	standardowe odchylenie	min	max	min	max	metoda	rok
Liczba cetanowa	-	157	49,8	56,9	52,401	1,668	51,0	-	51,0	-	PN-EN ISO 5165 PN-93/C-04030	2003
Gęstość w temp. 15°C	kg/m	157	825	844,9	835,514	4,078	-	845	-	845	PN-EN ISO 12185 PN-EN ISO 3675	2002 2004
Skład frakcyjny: - 95% (V/V) destyluje do temperatury	°C	157	336,3	400,0	350,073	9,650	-	360	-	360	PN-EN-ISO-3405	2002 2004
Zawartość pierścieniowych węglowodorów aromatycznych	% (V/V)	157	0,0	7,0	2,460	0,991	-	11	-	11	PN-EN 12916	2003
Zawartość siarki	mg/kg	157	0,0	2268,0	124,297	299,706	-	350	-	350	PN-EN 24260 PN ISO 8754 PN-EN ISO 14596	2002 2003 2002

Liczba skontrolowanych obiektów w ciągu miesiąca						**Razem**	**157**
Styczeń		Kwiecień		Lipiec	35	Październik	20
Luty		Maj	13	Sierpień	19	Listopad	22
Marzec		Czerwiec	17	Wrzesień	24	Grudzień	7